

Wat moet D66 met landbouw?

door Jos Roemaat

Met het aantreden van Hayo Apotheker als Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) komt voor D66 de vraag levensgroot naar voren: wat wil D66 eigenlijk met de agrarische sector (in Nederland)?

In de partij is geen agrarisch hart te vinden, laat staan dat er veel leden uit de agrarische sector komen. De hedonistische D66-visie worstelt tussen nostalgie en liberalisme. Zie daar de bagage waarmee de verse Apotheker van start kan. De basis wordt gevormd door het regeerakkoord en de erfenis van Paars I. Naar mijn opvatting vormen de volgende punten de hoofdzaken waarover de minister de komende vier jaar zijn licht zal moeten laten schijnen.

Ten eerste moet de verstandhouding en de communicatie met de land- en tuinbouw genormaliseerd worden. Beleidsuitvoering moet in overleg met de sector worden opgezet. In de afgelopen vier jaar is het ministerie juist geslotener geworden.

Ten tweede. In de discussie over het Landelijk Gebied zou Apotheker in deze kabinetsperiode moeten zorgen voor vijf experimenten in de geest van het VROM-project 'Stad en Milieu', waarin de regio zelf uitwerkt hoe (nieuwe) functies naast elkaar kunnen bestaan. Het huidige ruimtelijke beleid en de milieuwetgeving zijn gebaseerd op het principe van scheiding van functies en zijn verouderd. Nu hebben mensen en functies vaak last van elkaar omdat dat in de wet staat, niet omdat ze in werkelijkheid last van elkaar hebben. Het landinrichtingsinstrument, dat vroeger ruilverkaveling genoemd werd, vormt, mits op moderne snelle wijze te gebruiken, een wezenlijk onderdeel van het ruimtelijke beleid.

Ten derde. Zelfs als de liberaliseringsgolf in de onderhandelingen van de Wereldhandelsorganisatie en in de *Agenda 2000*, het discussiestuk voor het Europese gemeenschappelijke landbouwbeleid, maar enigszins doorzet (waarin Apotheker zich uiterst terughoudend zou moeten opstellen) hebben de Nederlandse land- en tuinbouwbedrijven bijna alleen overlevingskans als zij de lagekostenstrategie kunnen volgen: grootschalig, ecologisch en economisch efficiënt. Als de maatschappelijk gewenste ruimtelijke omgevingskwaliteit die mogelijkheid niet laat, zal een collectief systeem (wellicht in Beheersschapsvorm) de ruimtelijke functie van de landbouw moeten betalen. Daarnaast zijn nieuwe financieringsvormen onontbeerlijk. LNV zou bij het opzetten hiervan een voortrekkersrol kunnen spelen.

Ten vierde. De centrale vraag bij het natuurbeleid is welke de rol voor de individuele burger, het particulier initiatief is weggelegd

voor het realiseren van de gezamenlijke doelstellingen. Het particulier beheer komt maar moeizaam uit de politieke wurggreep. Natuurgebieden moeten beter toegankelijk worden en kunnen dan uitstekend door agrariërs worden beheerd. En flexibele invulling moet ruimte geven aan de regionale inzichten. Snelle invoering van het Programma Beheer, het inschakelen van particulieren bij natuurbeheer, is een taak voor Apotheker.

Ten slotte. In de herstructurering van de varkenshouderij moet Apotheker in de uitvoering veel meer aansluiten bij de plannen in de sector. Bovendien zal hij zich de vraag moeten stellen wat hij kan doen nu de samenloop van het ingezette beleid en de extreem lage prijsvorming de mensen in de sector sociaal en structureel verlamt. Juist bedrijven, die klaar zijn voor de toekomstige structuur leggen het loodje.

Zal het Hayo Apotheker lukken om bij de zes miljoen bewoners van het landelijke gebied, inclusief de land- en tuinbouw, het beeld neer te zetten, dat D66 niet alleen Randstedelijk is georiënteerd, maar ook gevoel heeft voor en rekening houdt met hun belangen?♦

Jos Roemaat is varkenshouder en bestuurslid van de Gewestelijke Land- en Tuinbouworganisatie.